

**INTERFERENȚE LINGVISTICE ROMÂNNO-SPANIOLE ÎN
COMUNICAREA INTERCULTURALĂ ÎN SPAȚIUL VIRTUAL**
*Romanian-Spanish Linguistic Interferences in Intercultural Communication
on Blogs and Online Forums*

PhD. Candidate Andreea Nora POP¹
„Babeș-Bolyai” University of Cluj-Napoca

Abstract

The present paper is aimed at analysing the linguistic attitude of the Romanian immigrants and some Spanish people that use the hybrid language called Rumañol in a multicultural context. We will emphasize the way they represent themselves and create their own identity in the virtual world. Facebook groups and different forums are being used by the Romanians residing in Spain in order to facilitate their communication and to interchange information about administration issues, social life or important events. Linguistic interferences that are generally due to transference will be analysed at various levels (orthography, morphology, vocabulary). The involved linguistic mechanisms will be also examined.

Keywords: Romanians, Rumañol, Facebook, linguistic interference.

Prezenta lucrare se înscrie în domeniul larg al analizei *comunicării mediate de calculator* (CMC), domeniu ghidat de trei coordonate: suportul tehnic (internetul), activitatea umană (comunicarea) și materializarea comunicării în calitate de activitate umană (discursul) (Varga, 2011: 17). Fiind considerată o formă revoluționară de comunicare, CMC mai este denumită *netspeak* (Crystal, 2001), *cyberspeak*, *netling*, *netlish*, *weblish* (Thurlow, 2001). Ea ocupă o poziție intermediară între discursul oral și cel scris, afirmație susținută de multiple argumente (Crystal, 2001; Edge, 2006; Baron, 2010): mesajul scris, separarea fizică a comunicanților, absența limbajului nonverbal și paraverbal, posibilitatea selectării atente a variantelor lexicale, caracterul permanent al mesajului, ritmul încetinit, oralitatea, gradul scăzut de formalitate, conținutul emoțional redus. Discursul electronic este analizabil în funcție de parametri (Baron, 2010) precum *sincronial/asincronial*², numărul interlocutorilor sau genurile discursive³ (Varga, 2011), liniile acestor clasificări nefiind foarte clar trasate. În cyberspațiu se formează *comunități discursive* (McNeil, 2008: 2) prin capacitatea internetului de *globalizare*⁴; comunitățile virtuale sunt fluide și deschise, au scopuri comune, dezvoltă un limbaj specializat și generează norme și așteptări de grup. Cunoașterea în mediul online se construiește colectiv, colaborativ și interactiv (Varga, 2011). În plus, utilizatorii internetului, *cetățenii digitali* (*netizens*) (Crystal, 2001: 6), înregistrează variații stilistice în interacțiunea comunicativă în funcție de vârstă, sex sau experiența digitală (Baron, 2010: 2). De fapt, fiecare utilizator al acestui „spațiu postmodern” reprezintă în sine un tip diferit de discurs (Cotoc et Radu, 2011: 93).

¹Această lucrare a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului POSDRU/107/1.5/S/77946, cu titlul „Doctoratul: o carieră atractivă în cercetare”.

²Informațiile sunt transmise instantaneu sau cu întârziere, iar interlocutorii pot fi sau nu prezenți.

³Chatul, emailul, forumul.

⁴Termenul creat de Robertson în anii '90 provine din îmbinarea cuvintelor *globalizare* și *localizare*.

CMC cunoaște zone de interferență cu lingvistica: „it is going to change the way we think about language in a fundamental way” (Crystal, 2001: 238). Constatăm existența unei duble perspective. În primul rând, relevanța ideii structuraliste potrivit căreia limba este văzută ca sistem în mișcare (niciodată perfect) și ca fapt social, fiind supusă unei sistematizări continue (Sala, 1995: 27-29) pe toate palierele limbii. În al doilea rând, prin intermediul limbajului se dezvăluie, se construiește și se reconstruiește identitatea participanților, aceștia îmbrăcând o mască virtuală (*persona*) și închegând o viziune asupra alterității. De fapt, fiecare cititor se interpretează pe sine și nu pe cel care inițiază interacțiunea comunicativă. Cotoc et Radu (2011) demonstrează că textul din spațiul virtual are o funcție narativă, cititorii interpretându-și, de fapt, propriul sine; conceptul lui Ricoeur de *identitate narativă* este, astfel, transpus mediului digital.

Investigația noastră se fundamentează pe un corpus de analiză preluat de pe două grupuri de socializare ale platformei Facebook și de pe forumul www.spaniaromaneasca.com. Comunicarea se înscrie, așadar, în asincronie și implică un interlocutor multiplu. Există un profil general al cetățenilor digitali supuși analizei, identitatea de grup fiind configurată de interacțiunea cu limbile română și spaniolă prin natura meseriei, prin imigrare sau căsătorie; marea majoritate a participanților au vârsta cuprinsă între 25 și 40 de ani și manifestă interese comune. Grupul *Rumañol* numără 73 de membri, iar comunitatea *Los rumañoles* 404. Aceștia provin din medii diferite și au o pregătire educațională eterogenă. Însă, statutul de cetățeni digitali ai aceleiași comunități discursive generează o apropiere socială prin interiorizarea și promovarea unor valori culturale specifice. Identitățile grupurilor analizate sunt asemănătoare, înregistrând, totuși, diferențe: utilizatorii spanioli aflați în România (*Los rumañoles*) sunt preocupați mai mult de socializare și de partea ludică a existenței; comunitatea *Rumañol* mizează pe crearea unei identități hibride, în timp ce forumul are un caracter utilitar, axat pe postarea unor tematici revizibile. Totuși, trăsăturile predominante nu sunt absolute, mediul virtual fiind eterogen. Identitatea este stabilită de inițiatorul grupului și se consolidează prin interacțiunile celorlalți participanți:

Por el placer de a reuni a toata el mundo care vorbeste RUMAÑOL! En acest grupo, comentati vuestras frases originale⁵.

Grupul cel mai tare din Romania: Cei mai incredibili spanioli care locuiesc in Romania! Esta pagina se a creado para que podamos encontrarnos todos los espanoles que residimos en Rumania, asi como nuestros amigos que estan en nuestro Pais.

Utilizatorii oferă informații personale (*positive face*), aspect care generează vulnerabilitate și o oarecare corespondență între eul *online* și eul *offline* (West, 2010: 3). În cadrul comunităților de pe Facebook, participanții își dezvăluie identitatea în marea majoritate a cazurilor. Trei dintre ei preferă anonimatul, operând în spatele unei porecle (*Tall people in Spain, Desconocido si si*) sau în spatele unui termen generic (*Rumana catalana*). Pe forum identitatea este în general camuflată (*Șoarecul de apă, Tempaps, Segifkem*); se mai aplică însă măsuri identitare (Crystal, 2001: 60) precum împărțirea cunoștințelor comune sau a moralității.

⁵Pentru a păstra autenticitatea corpusului de analiză, am intervenit în textele preluate doar pentru a uniformiza redactarea, renunțând la majuscule pentru a evita lectura anevoioasă.

Schimbările comunicative sunt inițiate de mai mulți membri ai comunității, cele mai multe intervenții aparținând însă administratorului fiecărui grup. Discursul emițătorului este dependent de receptor și servește unor intenții comunicative variate. În corpusul analizat, identificăm funcții multiple ale comunităților discursive:

1.de informare cu privire la: obținerea divorțului în Spania, echivalarea diplomelor, înregistrarea la autoritățile spaniole, căutarea unor persoane dispărute, expirarea pașaportului, evenimente de interes pentru imigranți sau evenimente cu specific național.

2.de socializare: invitații la fotbal, petrecerea sărbătorilor împreună, legarea prietenilor: *Quien quiera un Rumanyol que lo busque en Fratelli esta noche; Pon un rumanyol en tu vida!!*.

3.de metalimbaj: au loc discuții despre rolul rumaniotei și al comunității discursive în calitate de promoție a unei conștiințe și atitudini lingvistice. Unii utilizatori se informează despre aspectele teoretice ale acestui hibrid lingvistic și definesc fenomenul: *los rumanos que viven en españa, van metiendo palabras de castellano en su hablar diario*, concluzionând că rumaniota *debería ser o limba oficiala de los rumanos in Spania* și că acestea i se aplică formula: *Rumañol = 50% Spanish Language & 50% Romanian Language*. Într-un exercițiu ludic, se oferă un nume pentru organizarea teritorială imaginată (*Romañolia*) și se aleg însemne identitare (steaguri hibride), explicându-se valoarea simbolică a reprezentărilor; acest ultim aspect este privit însă cu suspiciune de români datorită analogiei cu simbolurile comuniste: *no nos gusta... estropeando la bandera rumana, vamos .. y nos recuerda al comunismo*.

Atitudinea față de rumaniotă variază:

3.1.de acceptare totală: *pentru a urma o modă lingvistică* (No has entendido nimic de acest grup! Cónoces el Spanglish sau el franglais, sau el turkglish o el hinglish etc etc. Esto se llama LIMBA HÍBRIDA!!), *din comoditate, din siguranța că mesajul este înțeles, ca sursă a distracției* (Rumañolul e fain, in plan cachondeo) *sau ca modalitate de creare a unei identități* (Soy vorbitor de rumañol. Si me encanta:)).

3.2.de acceptare în anumite situații comunicative: *în căsătoriile mixte* (En casa usamos frases o palabras de ambas lenguas mezcladas, segun el contexto o como nos salga; Mis suegros si hablan rumañol, sobre todo cuando hablan con su nieto) *sau atunci când interlocutorii cunosc ambele limbi*.

3.3.de refuz total: rumaniota este considerată o dovadă de incultură și indiferență, generând uitarea limbii materne: *De ce să inventăm o limbă când nu avem nevoie? Sau nu suntem capabili de a face distincție între limba română și limba spaniolă?*

4.de învățare a uneia din cele două limbi, materialul lingvistic fiind însă lipsit de autenticitate: *Mi intención es aprender bien el idioma rumano; Vreau să aprender romaneste. Alguien me ajut?* Administratorul grupului are o atitudine tranșantă: *Nu, aquí nu mai Rumañol*, declanșând o amenințare la „fața” interlocutorului (West, 2010: 25).

5.de individualizare: comunitatea discursivă realizează o extindere a sensului termenului *rumañol*, care desemnează nu doar hibridul lingvistic, ci și pe vorbitorii acestuia. Prin urmare, inserarea unor trăsături specifice rumaniotei nu sunt simple „strategii de supraviețuire” (Uță-Burcea, 2010: 244), ci privesc și crearea unei identități de grup.

6.comerciale: oferirea de servicii (turistice, administrative): [*Peluqueria KARMA - cu profil romanesc!!!*](#)

7.de relaționare cu alte rețele de socializare cu profil asemănător: invitația pe interfața *Carpatoibericos- Españoles casad@s con Ruman@s*.

În marea majoritate a situațiilor menționate, discursul facilitează acțiunea materială, coordonând activitățile individuale. El nu funcționează doar ca mediator (Wells, 2007: 164), ci și ca matrice identitară. Prin folosirea rumaniolei ca proces lingvistic de tranziție (Uță-Burcea, 2010: 237), membrii comunităților virtuale își depășesc statutul de cetățeni digitali, devenind entități culturale cu o activitate discursivă polifonică⁶. Identificăm, însă, situații diferite: pe forumul *www.spaniaromaneasca.com*, se încorporează forme lingvistice din spaniolă, aceasta fiind cultura autoritară deoarece românii au statutul de imigranți. Spaniolii care locuiesc în România au transferat puține trăsături ale limbii române, axându-se pe câteva împrumuturi deoarece limba de prestigiu rămâne limba lor maternă. O situație aparte este grupul *El rumañol*: actorii sociali creează o limbă aproape artificială prin îmbinarea forțată a termenilor din cele două limbi, miza fiind echilibrul cantitativ.

Schimbul de informații începe de obicei cu o postare (*hola la toata lumea :) e cam silencio pe aqui; hola rumañolilor! hay alguien? parece que nu*), generându-se intertextualitatea prin referirea la afirmațiile anterioare (West, 2010: 16). Am identificat *secvențe de transmitere*⁷ formate din *unități de transmitere*⁸ individuale sau multiple. Acestea din urmă au rolul de a aduce completări prin trimiterea la site-uri exemplificative, prin oferirea de noi argumente sau exemple în susținerea unei idei, prin schimbarea unghiului de abordare a unei probleme sau prin oferirea de feedback unor comunicanți diferiți. Interlocutorul este, astfel, invitat să își reevalueze poziția, reflectând asupra propriilor afirmații. În unele situații de relaționare se menționează afirmații inconsistente făcute de aceeași persoană („*consider QUE romanii*”, „*distincție ENTRE limba*”!!! *Pare atat de natural incat ne luam de cei care combina cele 2 limbi*).

În ceea ce urmează, vom analiza comportamentul lingvistic al comunităților discursive, urmărind paliere lingvistice diferite:

1.Aspecte ortografice

1.1.utilizarea excesivă a semnelor de punctuație, măsură de înlocuire a paralimbajului (Crystal, 2001: 34)

1.1.1.punctele de suspensie: *Multumin tuturor...*

1.1.2.semnul exclamării: *la multi ani presedinte!!!!*

1.1.3.semnul întrebării: *Si en rumañol cum es???*

1.2.folosirea incorectă a semnelor de punctuație

1.2.1.virgula: *Salut, Ce face? de unde eres?*

1.2.2.ghilimelele: *Termenul corect este "jargon"*

1.3.omiterea cratimei: *stiu sa vorbesc romaneste, ma invatat mama; toti banii mii trimiti*

1.4.omiterea accentului în spaniolă (Nu, aquí nu mai Rumañol) sau accentuarea greșită (Cónoces el Spanglish sau el franglais)

1.5.omiterea diacriticelor în limba română: *ce frumosa este sotia mea*

1.6.folosirea incorectă a majusculei: *eu sunt de spania. Sau Español.*

1.7.substituirea unei litere cu un grup de litere:

⁶ Concept care îi aparține lui Bahtin și discutat pe larg de Varga (2011: 62).

⁷ Concept definit de Baron (2010: 6) ca una sau mai multe transmiteri din partea aceluiași interlocutor.

⁸ Concept definit de Baron (2010: 6) ca segment de text compus și trimis de un comunicant.

- 1.7.1.litera *ñ* înlocuită cu grupul de litere *ny* (*rumanyol, anyo*) sau cu litera *n* fără tildă (*rumanol*). Utilizarea literei *ñ* provoacă indignare: *RUMANYOLES sin ENYE CONYO*
- 1.7.2.litera *ț* redată prin grupul de litere *ts*: *Hola a todos, ce facets?*
- 1.8.confundarea unor litere datorită pronunțării asemănătoare:
- 1.8.1.literele *b* și *v* se pronunță la fel în limba spaniolă, [B] fiind un fonem bilabial sonor: *necesito saver que documentos son necesarios para renovar tarjeta residencia*
- 1.8.2.literelor *s* și *z* le corespunde în vorbirea andaluză interdentală fricativă [θ]: *necesito saver que documentos son necesarios para renovar tarjeta rezidencia*
- 1.8.3.literele *n* și *m* sunt confundate la sfârșit de cuvânt în română: *Multumîn tuturor*
- 1.9. scrierea împreună a două cuvinte: *Rumañol in love (si nu e subpapuc!)*
- 1.10.scrierea greșită a unor cuvinte: adverbe (*aquí nu mai Rumañol*), pronume (*ve rog*), substantive (*fara a plati pretul conslutatiei*)
- 1.11.scrierea greșită a unor cuvinte sub influența spaniolei: *muchomesc por el finde!!!!*
- 1.12.preluarea formei din spaniolă în cazul unor cuvinte existente în ambele limbi: *ce trebuie sa fac ca sa imi homologhez diploma*
- 1.13.greșeli de redactare: *uma grande echipa*
- 1.14.accentuarea unor aspecte sau idei:
- 1.14.1.utilizarea majusculei în întreaga unitate de transmitere: *LA MULTI ANI PRESEDINTE!!!!* sau doar la nivel local: *Esto se llama LIMBA HÍBRIDA!!*
- 1.14.2.folosirea emoticoanelor pentru a dezambigua mesajul și pentru a conferi forță pragmatică (*Crystal, 2001: 34*): *hola la toata lumea :) e cam silencio pe aqui; Buna Rumañolilor ...o idee teribila :))))*
- 1.14.3.utilizarea excesivă a interjecțiilor pentru a sugera buna dispoziție: *de Romania sau Romañolia :) jejejejeje; Hajahajhahahajhahahajha!*

2.Aspecte morfologice

- 2.1.utilizarea greșită a formelor flexionare: *ce frumosa este sotia mea; Stimat domn Ismaël*
- 2.2.omiterea formelor flexionare de genitiv/ dativ: *la multi ani presedinte!!!!*
- 2.3.utilizarea greșită a genului unor substantive cu semnificanță și referență doar în una din cele două limbi (*a mi marido le gusta solo los sarmale; tuica calentito*)
- 2.4.folosirea greșită a pluralului: *sa apelati la noi ori de cate ori aveti nevoi fara a plati pretul conslutatiei*
- 2.5.realizarea greșită a acordului:
- 2.5.1.între subiect și predicat: *los rumanyoles va doreste o saptamana minunata*
- 2.5.2.între adjectiv și substantivul determinat, datorată genului diferit al substantivului în cele două limbi: *a toata el mundo; Bilete de avion baratos!!!*
- 2.6.conjugarea greșită a verbelor: *alguien me ajut?; Salut, Ce face?; eu acuma locuest in Barcelona*
- 2.7.folosirea greșită a verbelor *ser* și *estar*: *Sunt curios cam cuantos vorbitori de rumañol estamos?*
- 2.8.formarea timpurilor și a modurilor analitice prin combinarea unui verb auxiliar din spaniolă cu forma participială românească: *Scuze he interpretat rau los 3; cat e castigat?*
- 2.9.combinarea unui verb românesc la indicativ care este urmat, în general, de un conjunctiv, cu un verb la infinitiv: *Vreau să aprende romaneste*

- 2.10. folosirea greșită în limba spaniolă a pronumelor personale care îndeplinesc funcția sintactică de complement direct sau indirect: *Cuidales bien* (pentru feminin singular)
- 2.11. contopirea pronumelui personal cu formă neaccentuată și a verbului auxiliar: *nemos peleado bastante*
- 2.12. omiterea (*despues 3 dias; aproape Madrid? Unde?*) sau folosirea greșită a prepoziției (*eu sunt de spania*)
- 2.13. omiterea conjuncției să la modul conjunctiv: eu nu pot cred. Nadie vobersc?

3. Aspecte sintactice

- 3.1. utilizarea predicatelor nominale formate dintr-un verb copulativ în spaniolă și un nume predicativ în română: *estáis bineveniti*
- 3.1. omiterea numelui predicativ: bine venidos toti
- 3.2. formarea dativului cu prepoziția pe: va dorim pe toate fetele frumoase: la multi ani!!
- 3.3. ordinea cuvintelor: alternarea aproape matematică a cuvintelor din cele două limbi (*Por el placer de a reuni a toata el mundo care vorbeste RUMAÑOL! En acest grupo, comentati vuestras frases originale; hola la toata lumea :) e cam silencio pe aqui*)

4. Aspecte lexicale

- 4.1. împrumutul⁹: cuvintele sunt preluate ca atare (*fotbal de calitate, tortilla española, jamon serrano, bere la greu și multe alte bunătăți spaniole; tuica calentito*) sau adaptate sistemului morfologic al noii limbi (*Que tal los mici? te gustan?*)
- 4.2. preluarea unor cuvinte existente în ambele limbi, dar puțin cunoscute în limba maternă (*Cred ca e posibil sa gasesti aceste norme la Extranjeria; contabilitate+ fiscalitate+ laboral; nimeni nu va angajaza decit dupa convalidarea studiilor*) sau care trimit înspre o realitate pregnantă în noul context lingvistic (*concerte ptr navidad gasim*)
- 4.3. calculul lexical¹⁰: Caut de urgenta un tehnic informatic pentru Madrid (*ro. tehnician informatician; sp. técnico informático*); Interese: La Dolce Vita, Bamboo, Chivas, las curvas (*sp. curbă; ro. femeie cu moravuri ușoare*); autonomi si societati (*ro. persoane fizice autorizate; sp. autónomos*); va pun la dispozitie un contract juridic prin intermediul caruia atat dvs incat su familiari de gradul 1 aveti posibilitatea sa apelati la noi (*sp. familiares- rude*)
- 4.4. confuzii paronimice: Posturi (postări) *recente ale altora; sa apelati la noi ori de cate ori aveti nevoi fara a plati pretul conslutației* (*consultanță- un birou de avocatură*)
- 4.5. folosirea discursului repetat construit pe baza unor metafore pline de umor: *Rumañol in love* (*si nu e subpapuc!*)

5. Aspecte pragmatico-discursive

- 5.1. folosirea unui cod lingvistic unic: româna (*Termenul corect este "jargon"; PASTE FERICIT!*) sau spaniola (*no sé si habrás pillado la gracia, o es que no te comunicas con más de 10 nacionalidades en internet cómo yo*)

⁹Potrivit lui Dumitrescu (1995: 277), împrumutul reprezintă transferul unor semne lingvistice complete (semnificat și semnificant). Sala (1998) consideră că împrumuturile sunt rezultatul „căsuțelor goale” (*cajas vacillas*), semnul existând doar la nivelul conținutului, nu și al expresiei.

¹⁰Transferul unui semnificat către un semnificant existent în limba receptoare (Dumitrescu, 1995: 278).

2.suprageneralizarea: regulile învățate se extind asupra altor aspecte ale limbii; ex. pronumele de persoana a II-a plural primește forma *ve* (*ve rog*), prin analogie cu *te rog*.

3.transferul: regulile din L1 se transferă la L2. Transferul poate fi pozitiv (trăsăturile coincid în cele două limbi) sau negativ (se produc greșeli): *muchomesc por el finde!!!!* (ro. *mulțumesc*); *despues 3 dias* (corect: *después de 3 días*; ro. *după 3 zile*).

4.fosilizarea: greșelile trec într-un stadiu avansat al interlimbii sau reapar ca influență a limbii materne sau ca reflectare a folosirii incorecte a unei reguli a limbii străine (ex. folosirea greșită a accentului).

5.variabilitatea: influența factorilor nonlingvistici, cum ar fi personalitatea (sensibilitatea, spontaneitatea, rigiditatea) sau o motivație puternică (ex. dorința de individualizare și de creare a identității).

Încercând să sintetizăm expunerea de mai sus, menționăm că în desfășurarea activității discursive aflate la interferența limbilor română și spaniolă, sunt generate construcții creative hibride; compartimentul cel mai bogat al acestei influențe bidirecționale este vocabularul, el fiind adesea adaptat la sistemul ortografic și morfologic al limbii receptoare. Ne-am axat, așadar, pe analiza dintr-o perspectivă bilingvă a unor variante lingvistice nenormate. Faptele de limbă observate ne-au servit la conturarea atitudinii lingvistice a cetățenilor digitali ai celor trei comunități discursive analizate. În plus, mediul de discurs online generează un sentiment de identitate și de apartenență la un grup, fiind încurajată astfel comunicarea interculturală.

Corpusul utilizat

<http://www.facebook.com/pages/LOSRUMA%C3%91OLES/318120646055?ref=ts&fref=ts>
<http://www.facebook.com/groups/106802239343519/?ref=ts&fref=ts>
www.spaniaromaneasca.com

Bibliografie:

- BARON, N. (2010). „Discourse Structures in Instant Messaging: The Case of Utterance Breaks”, *Language@Internet*, 7, article 4.
- BLANCO PICADO, A. I. (2002). “El error en el proceso de aprendizaje”, *Cuadernos Cervantes*, 37, Madrid, 12-22.
- COTOC, A. et RADU A. (2011). „Online identities on blogs”, *Acta Technica Napocensis. Language for Specific Purposes*, Lucrările Conferinței Naționale „Diversitate culturală și multilingvism”, Cluj-Napoca, 23-24 septembrie, 11/ 3-4.
- CRYSTAL, D. (2001). *Language and the Internet*, Cambridge University Press, Cambridge.
- DUMITRESCU, D. (1995) “Fenómenos paralelos de contacto con el Inglés entre el Español y el Rumano hablados en Estados Unidos”, *Acti del XXI Congreso Internazionale di Linguistica e Filologia Romanza*, V, Palermo: Neimeyer.
- EDGE, J. (2006). „Computer-mediated Cooperative Development: Non-judgemental Discourse in Online Environments”, *Language Teaching Research* 10/ 2, 205–227.
- McNEIL, T. (2008). „‘Face work’ in Facebook: An Analysis of an Online Discourse Community”, *Language, culture and communication in online learning*.
- SALA, M. (1995). „Lenguas en contacto en el ámbito hispánico”, *AIH. Actas XII*.

- UȚĂ BURCEA, O. (2010). „El Rumano escrito de España. Un Análisis de Habla”, *Philologica Jassyensia*, An VI, Nr. 1 (11), 237–254.
- VARGA, C. (2011). *Knowledge Transmission in Cyberspace. Discourse Analysis of Professional Web Forums as Internet Subgenre*. Teză de doctorat, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona.
- WEST, L. (2010). *Facework On Facebook: How It Legitimizes Community Membership And Enables Linguistic Socialization Through Intertextuality*, Washington DC.
- THURLOW, C. (2001). „The Internet and Language”, *Concise Encyclopedia of Sociolinguistics*, Elsevier, Amsterdam.